

зіставляються,— від його величини). Чим більший відсутній фрагмент, тим менша вірогідність встановлення цілого за частинами.

Список використаних джерел

1. Методика встановлення цілого за частинами. Експертна спеціальність 4.2 «Дослідження знарядь, агрегатів, інструментів і залишених ними слідів, ідентифікація цілого за частинами» / укл. А. М. Коструб, О. В. Грищенко, Д. Є. Щирба, Т. Г. Чашницька. Київ : ДНДЕКЦ МВС України, 2015.

37 с. Реєстраційний код згідно з Реєстром методик проведення судових експертиз — 4.2.35.

2. Янчаускас О. М. Некоторые особенности установления целого по частям на примерах экспертной практики // Криміналістичний вісник. 2017. № 2 (28). С. 125—133. URL: https://dnedec.mvs.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/Visnik_2-28-2017-фінал.pdf (дата звернення: 18.02.2021).
3. Кофанов А. В. Трасологічні дослідження : курс лекцій / А. В. Кофанов, О. Г. Волошин, О. В. Літвінова. Київ : Київ. нац. ун-т внутр. справ, 2010. 304 с.

К. В. Моложан,

судовий експерт Запорізького НДЕКЦ МВС України, м. Запоріжжя, Україна,
e-mail: kseniavm1010.km@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ ЕКСПЕРТНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ДОКУМЕНТІВ ІЗ НАРАХУВАННЯ ТА ВИПЛАТИ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ НАЙМАНИМ ПРАЦІВНИКАМ У ФІЗИЧНИХ ОСІБ — ПІДПРИЄМЦІВ

Анотація. Висвітлено проблемні питання, що виникають під час проведення судової економічної експертизи з питань, пов'язаних із нарахуванням та виплатою заробітної плати найманим працівникам фізичною особою-підприємцем.

Ключові слова: заробітна плата, роботодавці, наймані працівники, первинні документи.

Abstract. This research paper highlights issues that arising while forensic economic analysis during research on issues related to the calculation and payment of wages to employees by individual entrepreneur.

Keywords: wages, employers, employees, primary documents.

Аннотация. Освещены проблемные вопросы, возникающие при проведении судебной экономической экспертизы в вопросах, связанных с начислением и выплатой заработной платы наемным работникам физическим лицом-предпринимателем.

Ключевые слова: заработная плата, работодатели, наемные работники, первичные документы.

Заробітна плата — це одна з найскладніших економічних категорій і одне з найважливіших соціально-економічних явищ, тому облік праці та заробітної плати є одним із найважливіших і складних у всій системі обліку господарюючих суб'єктів.

Економічні, правові та організаційні засади оплати праці працівників, які перебувають у трудових відносинах, на підставі трудового договору з підприємствами, установами, організаціями усіх форм власності та господарювання, а також з окремими громадянами та сфери державного та договірної регулювання оплати праці спрямовані на забезпечення відтворювальної й стимулюючої функцій заробітної плати та визначені Законом України «Про оплату праці».

Якщо підприємець використовує найману працю, то він є роботодавцем (п. 14.1.222 Податкового кодексу України, ч. 1 ст. 1 Закону України «Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності») [1, 2]. Між роботодавцем і найманими працівниками виникають трудові відносини, в результаті яких кожен із суб'єктів переслідує свою мету.

У суб'єктів підприємницької діяльності, які перебувають на загальній системі оподаткування, кількість найманих працівників не обмежена. Натомість у підприємців, які знаходяться на єдиному податку, їх кількість обмежена.

На спрощеній системі оподаткування право мати найманих працівників можуть тільки підприємці 2-ї групи (не більше ніж 10 осіб) та 3-ї груп (без обмежень).

Проблеми оплати праці є актуальними на всіх етапах розвитку суспільства. Вирішення цих проблем ускладнено тим, що доволі складно поєднати інтереси роботодавця та працівника.

Варто зазначити, що заробітна плата — це винагорода, що обчислена зазвичай у грошовому виразі, яку за трудовим договором роботодавець виплачує працівникові за виконану ним роботу.

Нарахування заробітної плати здійснюють один раз на місяць. Ст. 115 Кодексу законів про працю України та ст. 24 Закону України «Про оплату праці» [3, 4] визначено терміни обов'язкової виплати зарплати: двічі на місяць із проміжком не більше ніж 16 днів і не пізніше ніж через 7 днів після закінчення місяця. Цей графік виплат є обов'язковим для всіх суб'єктів господарювання, зокрема фізичних-осіб підприємців (ФОП) за наявності найманих працівників.

Податки на зарплату нараховують та утримують як на загальній, так і на спрощеній системі оподаткування. Перерахування податків здійснюють в день виплати заробітної плати.

Податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) утримують із заробітної плати у розмірі 18 %, військовий збір (ВЗ) — 1,5 %. Єдиний соціальний внесок (ЄСВ) нараховує та сплачує за найманих працівників суб'єкт підприємницької діяльності (СПД) у розмірі 22 %, його перераховують у день виплати зарплати незалежно від того, чи була виплачена зарплата чи ні.

Важливою складовою обліку праці та заробітної плати є їх документальне оформлення. Першочергово складають наказ (розпорядження) про прийом на роботу (типова форма № П-1) та таблиць використання робочого часу, який в подальшому є підставою для нарахування заробітної плати та ЄСВ, надбавок, доплат, виплат за

відпустки, у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю, за роботу у вихідні/святкові дні/нічний час тощо.

Бухгалтерський облік суб'єкта господарювання здійснюють на підставі первинних документів, які оформлюють відповідно до Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 24.05.1995 р. № 88 [5].

Як свідчить практика, велика кількість порушень і корисливих зловживань відбувається під час здійснення операцій, пов'язаних із розрахунками з найманими працівниками щодо оплати праці.

Дуже часто під час призначення судових економічних експертиз у ході розслідування правопорушень у сфері оплати праці на вирішення експерту-економісту ставлять запитання про документальне підтвердження нарахованої та виплаченої заробітної плати, однак найчастіше ФОП не складають табель використання робочого часу на найманих працівників.

Основними завданнями, які вирішують у процесі судових економічних експертиз операцій, пов'язаних з розрахунками з оплати праці, є документальне підтвердження стану розрахунків з оплати праці, достовірності розрахункових та платіжних відомостей із заробітної плати тощо.

Об'єктами судових економічних експертиз під час дослідження операцій з розрахунків з персоналом є:

- накази про прийом на роботу (переведення, звільнення, відпустки, доплати та ін.);
- табель використання робочого часу;
- дані бухгалтерського обліку та звітності.

Заробітна плата є місцем перетину інтересів різних суб'єктів економічної системи: роботодавців і найманих працівників, кожен із яких розглядає значення оплати праці як одного з найважливіших показників у процесі

стабільного функціонування. Через це сферу обліку оплати праці важко переоцінити, а особливо в сучасних умовах, коли вона переважно є однією з найбільш складних та трудомістких.

Бухгалтерський облік праці та заробітної плати (зокрема, первинний облік) має бути організовано так, щоб сприяти підвищенню продуктивності праці, повному використанню робочого часу, а також правильному обчисленню чисельності працівників для обліку заробітної плати з метою оподаткування. Адже від організації первинного обліку праці залежить якість, правдивість, справедливості, повнота і своєчасність розрахунків з найманими працівниками.

Отже, своєчасно та правильно оформлений табель використання робочого часу найманого працівника, складений фізичною особою-підприємцем, під час проведення судової економічної експертизи надасть можливість експерту дослідити правильність нарахування заробітної плати найманим працівникам та податків до бюджету.

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 18.02.2021).
2. Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності : Закон України від 22.06.2012 р. № 5026-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5026-17#Text> (дата звернення: 18.02.2021).
3. Кодекс законів про працю України : URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> (дата звернення: 18.02.2021).
4. Про оплату праці. Закон України від 24.03.1995 р. № 108/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 18.02.2021).
5. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку : наказ Мінфіну України від 24.05.1995 р. № 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text> (дата звернення: 18.02.2021).

А. С. Мороз,

судовий експерт Луганського НДЕКЦ МВС України, м. Рубіжне, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9997-9017>, e-mail: moroz8480@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ВУЗЛІВ І ПЕТЕЛЬ

Анотація. Відсутність всебічного дослідження вузлів та петель як об'єктів криміналістичного дослідження залишає великий обсяг невирішених проблем. У роботі висвітлено завдання та можливості криміналістичного дослідження вузлів та петель, основних понять (термінів), які використовують під час цього виду досліджень, визначено місце досліджень вузлів і петель у системі судових експертиз.

Ключові слова: криміналістичне дослідження вузлів і петель; судова трасологічна експертиза вузлів і петель; вузли; петлі.

Abstract. Absence of comprehensive study of knots and loops as an object of forensic investigation leaves a large number of unresolved issues. Objectives and ability of forensic investigation of knots and loops, main concepts (terms) used during a kind of investigations are highlighted, the place of investigation of knots and loops in the system of forensic examinations is determined.

Keywords: forensic investigation of knots and loops; trace examination of knots and loops; knots; loops.

Аннотация. Отсутствие всестороннего исследования узлов и петель, как объектов криминалистического исследования оставляет большой объем нерешенных проблем. Целью является освещение задач и возможностей криминалистического исследования узлов и петель, основных понятий (терминов), которые используются во время данного вида исследований, место данного вида исследований в системе судебных экспертиз.

Ключевые слова: криминалистическое исследование узлов и петель; судебная трасологическая экспертиза узлов и петель; узлы; петли.

Доволі розповсюдженим явищем під час вчинення тяжких та особливо тяжких злочинів є застосування найрізноманітніших фіксувальних матеріалів (мотузків, шнурків, фрагментів тканини, ремінів тощо), зав'язавши їх, із метою вбивства, знерухомлення особи, проникнення